

JO CALLAGHANOVÁ

V JEDINÉM
OKA
MŽIKU

Přeložil Zdík Dušek

Lidská intuice nebo umělá inteligence?
Policistka a AI detektiv na stopě odložených případů.

„To stačí,“ vyštěkla Kat. „Profesorko Okonedoová, nevzpomínám si, že bych dala svolení, aby váš stroj měl přístup k našim soukromým složkám.“

„Tyto informace nejsou ze soukromých složek,“ namítl Lock. „Získal jsem je z veřejných sociálních sítí, ze životopisů a rozhovorů umístěných na policejním intranetu. Pouze jsem upozorňoval na to, že nemá smysl ptát se spolupracovníků, co si myslí. Můžete stejně tak dobře vložit případy do klobouku a vylosovat jeden z nich zcela náhodně.“

Hassan a Browneová si vyměnili pohled. Neodvážili se podívat na svou šéfovou.

„Chápu,“ řekla Kat a na okamžik sevřela rty. „Když jsi tak kritický vůči mým metodám, možná by ses chtěl ujmout vedení naší porady?“

„To bych chtěl, ano. Děkuji.“

Profesorka Okonedoová vydala přiškrcený zvuk, jako kdyby přemáhala smích. „AIDE Lock byl naprogramován, aby se neskláněl před autoritou,“ řekla a postavila se – poněkud ochránářsky – k Lockovi. Vedle vlastního výtvaru vypadala titěrně – byla téměř o třicet centimetrů menší –, ale mluvila pevným hlasem, který si získal jejich pozornost. „Samozřejmě bude plnit rozkazy – pokud nebudou v rozporu se zákonem nebo základními cíli vyšetřování –, ale jelikož neusiluje o žádný osobní prospěch, jako je například povýšení, bude vždy říkat pravdu tak, jak ji chápe.“

„Originální a podmanivé.“

– The Sun

„Výborný a tak jiný pohled na procedurální detektivku!“

– Prima Magazine

V JEDINÉM
OKA
MŽIKU

JO CALLAGHANOVÁ

V JEDINÉM
OKA
MŽIKU

Přeložil Zdík Dušek

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

*Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.*

Tato kniha je fikce. Jména, postavy, místa i události jsou dílem autorčiny obrazotvornosti nebo jsou použity v rámci fiktivního vyprávění. Jakákoli případná podobnost se skutečnými osobami, žijícími či zemřelými, událostmi či místy děje je zcela náhodná.

In the Blink of an Eye © Jo Callaghan, 2023

First published in Great Britain by Simon & Schuster UK Ltd, 2023

Translation © Zdík Dušek, 2024

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2024

All rights reserved.

ISBN 978-80-7625-832-7 (ePub)

ISBN 978-80-7625-831-0 (pdf)

ISBN 978-80-271-5209-4 (print)

Steveovi

*Skutečná otázka nezní,
jestli stroje myslí,
ale jestli myslí lidé. Záhada,
jež obklopuje myslící stroje,
už dávno obklopila myslícího člověka.*

B. F. SKINNER,
*Contingencies of Reinforcement:
A Theoretical Analysis*

DŘÍVE

Nic nevidí.

Zkouší otevřít oči, ale něco mu v tom brání. Pomalu, neohrabaně si sáhne na obličej. Páska? Obvaz? Co se to...?

Zatahá nejdrív jednou rukou a potom o něco zoufaleji oběma. Ale není to k ničemu. Drží to příliš pevně.

Snaží se najít odpovědi. Zdá se mu to. Má kocovinu. Stal se obětí nějakého hloupého opileckého žertu. Nejspíš to byl Lukův nápad.

Ústa se mu zalijí slinami, když si vzpomene, že včera večer nebyl s Lukem. Vlastně nebyl nikde s nikým, protože šel na tu dopolední schůzku a pak...

A pak.

Sakra.

V tichu a tmě vnímá jen bušení vlastního srdce a tepající záři za očními víčky. Roztáhne obě ruce do prostoru, který nevidí. Sedí na posteli. Na úzké posteli pro jednoho s hrubou přikrývkou nebo povlečeným ručníkem a... ucukne před studeným, tvrdým kovem. Zamračeně k němu sáhne znovu. Hrazení?

Tohle není jeho postel.

„Haló?“ zavolá. Okamžitě toho zalituje, protože se v jeho hlase nedá přeslechnout strach. Ani ozvěna prázdné místnosti. Vzduch je tu chladný a je cítit – nasaje ho a snaží se najít správné slovo – dezinfekcí?

Dveře se otevrou a on se otočí ve směru zvuku.

„Haló?“ řekne znovu, tentokrát s větší nadějí.

Dveře se zaklapnou.

Kroky. Tiché, s jemným klapáním.

Vzápětí se zastaví.

Pálí ho oči, jak se snaží něco zahlédnout zpod pásky nebo něčeho, čím je má převázané. „Kdo jste? Kde to jsem?“

Levé předloktí mu sevrou ruce v rukavici. V první chvíli je natolik ohromený, že se nedokáže pohnout. Zaplaví ho strach a on se pokusí vytrhnout, ale sevření si nezadá se silou krajty. Prudce se nadechne, když v žilách ucítí ledově studené štípání. Trvá to dvě, možná tři vteřiny, sevření se uvolní a on zachytí závan ostrého, chemického pachu.

Přejede si prsty po bolavém místě. „Kde to jsem? Kdo jste?“

Je obrácený směrem, kde předpokládá, že stojí ten neznámý. Teď má ten člověk šanci všechno mu jednoduše vysvětlit, za chvilíčku ta situace začne dávat smysl a on se zasměje – byť poněkud roztřeseně – vlastním paranoidním představám.

Nezazní ale žádná slova, konejšivá ani jiná. Ozve se jen vrzání měkkých bot na holé podlaze bez koberce. Klapnutí otvíraných dveří.

„Počkejte!“

Dveře se zavřou. Cvakne zámek.

Vrhne se ve směru zvuku, ale jeho tělo je těžké a pomalé, tíží ho nějaká neznámá síla. Sáhne po hrazení kolem postele. Prsty se otrou o studený, hladký kov, ale nedokáže je přimět, aby se sevřely. Nedokáže se chytit.

Znovu si zkusí strhnout pásku z očí, ale ruce – jeho nemožně těžké ruce – mu bezmocně padnou k bokům. Klesne zpátky na polštář, oslněný zářím a barevnými mžitkami, které mu vybuchují před očima.

A pak už zčerná.

1. KAPITOLA

**Policejní ústředí Leek Wootton, Warwickshire,
10. června 9.30**

Vrchní superintendantka Kat Franková šla ke kanceláři svého šéfa a zarývala nové podpatky do starého koberce. Policejnímu řediteli McLeishovi bylo jedno, kdo jste: jestli vysoce postavený politik, jehož schůzky se domlouvají s několikaměsíčním předstihem, nebo kolega, který strávil celý den ve vlaku, jenom aby se s ním setkal – pokud máte třeba jen pětiminutové zpoždění, pošle vás pryč. A Kat měla zpoždění plných třicet šest minut.

„Domluvíme nový termín, ano?“ zašeptala ředitelova sekretářka.

Kat se podívala na nekompromisně zavřené dveře. Před dvěma lety by souhlasila a rychle by zmizela, dokud má nepoškozené ušní bubínky. Ale po všem, čím prošla, bylo pokárání tou nejmenší z jejích starostí. Nevšímala si polekaného sekretářčina nadechnutí, rázně zaklepala a vstoupila.

Policejní ředitel McLeish seděl za stolem před velkým zářivým oknem, takže pokud chtěli návštěvníci něco vyčíst z jeho obličeje, museli mhouřit oči. Nevstal, nekývl, nepromluvil. Ale ani ji nevyhodil.

Kat klidně snášela jeho významné mlčení. Nemělo smysl vykládat mu o modrovlasé stopařce s ručně psanou cedulí,

na které mohlo rovnou stát „zavražděte mě“. Přestože měla stanovený čas schůzky se šéfem, Kat zastavila a zeptala se jí, kdo dneska ještě sakra jezdí stopem. (Odpověď zřejmě zněla, že osmnáctileté Polky, které se vracejí z hudebního festivalu, když jim „vážně hustej týpek“ řekne, že „stopro“ můžou sehnat brigádu česání ovoce na farmách ve Warwickshiru.) A teď, poté co Kat dívku dovezla k jahodové farmě s mizerným platem, ale hodnými lidmi, je tady – s půlhodinovým zpožděním na schůzku, na niž se hodlala dostavit naopak přinejmenším s třicetiminutovým předstihem.

McLeishe ale nezajímaly výmluvy. Navíc věděla, že policijní ředitel používá ticho jako zbraň – jen málokdo odolá nutkání nějak ho vyplnit, a tím ředitel získá výhodu, kterou je pro návštěvníka téměř nemožné překonat –, a tak Kat muži, jehož přes rok neviděla, jen oplácela pohled.

McLeish byl její druhý šéf, první učitel a považovala ho i za jednoho ze svých nejstarších přátel. I když jí za něco vyčínil, tak jen když měl dojem, že se z toho Kat nějak poučí – a Kat se opravdu učila. V začátcích se dopouštěla řady chyb, ale nikdy neudělala stejnou dvakrát. Kolegové jí záviděli, že v něm dokáže „číst“, jako kdyby představoval mimořádně tajemnou hádanku. Kat to nicméně připadalo docela jednoduché. Když se zlobil, zřítocněl v obličeji. Když ho něco potěšilo, zabručel pár strohých slov, které jí pozvedly náladu na několik dní. Pokud ovšem mlčel, dalo se to těžko poznat a odhady byly sázkou do loterie.

„Co děti?“ zkusila to nakonec.

Obličej mu zjhl. „Vyčerpávající. Vážně, před třiceti lety jsme prostě vypustili kluky ven, dali jsme jim večeři a pak jsme je uložili do postele. Dneska ale holky ven nesmí, pokud nejsou domluvené s kamarádkami. A očekávají, že jim každý večer přečtu pohádku na dobrou noc, věřila byste tomu?“

„Drzost,“ odpověděla Kat s úsměvem. McLeish krátce před šedesátkou všechny překvapil, když se znovu oženil a založil

druhou rodinu. A proč ne? Jen se na něj podívejte. Je šťastný.

„Jo, aspoň už vím dost, abych nedoufal, že se to zjednoduší, až budou starší.“ Zvedl se zpoza stolu a zamířil k černé kožené pohovce v rohu kanceláře. Kývl na ni, ať ho následuje.

Kat se posadila do jednoho křesla a bojovala s absurdní radostí z jeho tichého odpuštění. Je jí přece pětáctýřicet, sakra, není žádná školačka.

„Jak se má Cam?“ zeptal se. „Neměl letos maturovat?“

„Jo, čekáme na výsledky. Což je taky důvod, proč jsem vás požádala o schůzku.“

„Nudíte se a chcete se vrátit.“

Nešlo o otázku. Znal ji až příliš dobře. Přikývla, ale než stihla cokoliv říct, McLeish se zamračil.

„Víte jistě, že jste připravená naskočit, Kat? Je to sotva půl roku, co...“

„Jsem si jistá. Cam ze začátku potřeboval velkou oporu, ale už je v pořádku. Vysadil prášky, už nemusí chodit na terapii a doufá, že v září nastoupí na univerzitu.“

„Já se neptal na Cama, ale na vás.“

„Já jsem v pohodě.“ Kat se začervenala. „Nebo aspoň budu, až se vrátím do práce.“

„Chápu.“

Jistěže chápal. Jako vždycky.

„Takže, co byste si představovala?“ McLeish se opřel a kožená pohovka tiše zavržala.

„Než jsem odešla, říkal jste, že bych měla zvážit konkurz na nějaké vedoucí místo – dejme tomu šéfkou oddělení, nebo dokonce zástupkyni policejního ředitele.“

„A vy jste odpověděla, že byste si radši uhryzala prsty u nohou, než abyste pracovala za stolem.“

„To bylo dřív.“ Kat se odmlčela a vzpomněla si na tu druhou ženu, kterou dřív byla a která nechápala, proč by někdo radši ťukal do klávesnice, než chodil po ulicích. „Podívejte,

slíbila jsem Camovi, že jestli se vrátím do práce, budu dělat něco bezpečného. Nemůže si dovolit přijít i o mě.“

Přešel si dlaní po lysé hlavě. „Já vím. Jenže žádné volné vedoucí pozice nejsou v dohledu, a i kdyby ano, poslední dva roky jste nepracovala u policie. Hodně se toho změnilo.“

„Tak proč jste souhlasil se schůzkou?“ Nedokázala potlačit podráždění v hlase. Pohrávat si s lidmi nebyl jeho styl.

McLeish se předklonil. „Protože pro vás mám dokonalou práci. Setkala jste se někdy s novou ministryní vnitra?“ Nečekal na odpověď, protože samozřejmě nesetkala. „Je docela milá, ale naivní. Myslí si, že existují rezervy v efektivitě, které nějak unikly všem jejím předchůdcům.“

Kat pokrčila rameny. Všichni politici slibují snížit počet policistů a ukončit „plýtvání“ u policie, dokud nesedí na ministerské židli. Jakmile si je ale předvolají do parlamentu, aby vysvětlili nějaké ohavné znásilnění nebo vraždu, začnou se dohadovat s ministrem financí, aby jim dal peníze na víc „strážníků v ulicích“.

„Tahle je jiná,“ pokračoval McLeish, když viděl její výraz. „Zabývala se IT a je přesvědčená, že řešením rostoucí zločinnosti není víc policistů, ale víc aidů.“

„Víc čeho?“

„Aidů. AIDE, AI detektivní entita.“ Přezíravě mávl rukou. „V podstatě nějaká lepší verze Alexy, která bude schopná zpracovávat data a údajně vyřešit víc zločinů za zlomek nákladů ve srovnání s živým poldou.“

„To myslíte vážně?“

„Obávám se, že ona ano.“ McLeish vstal, přešel místnost a zvedl ze stolu jedno hlášení. „Podle analýzy, kterou si ministryně objednala, se ve Spojeném království každých devadesát vteřin ztratí jeden člověk. Tím vzniká přes tři sta tisíc případů ročně a ty zabírají policii hodně času – přesněji čtrnáct procent – při odhadovaných nákladech dva tisíce pět set liber na případ. Čtyřikrát víc než průměrná vloupač-

ka. Zpráva uzavírá, že značnou část základního sběru dat v případech pohřešovaných osob – pročitání výpovědí, záznamů, záběrů bezpečnostních kamer, telefonních výpisů a tak dále – může provádět AIDE, což povede k významné úspoře času i peněz.“

Kat si odfrkla a zvedla se na nohy. „To je úplná blbost. Umělá inteligence by možná mohla pomoci se sběrem dat, ale nedokáže je posuzovat. Nemůže dělat práci detektiva. Zločin je lidská záležitost. Jak by počítač mohl třeba jenom tušit, jaké pohnutky vedly k tomu, že se někdo ztratí, nebo jaké to je, když jeho blízcí zůstanou sami? Kristepane.“ Zavrtěla hlavou – vybavila si dveře, na něž musela v minulosti klepat, i zlomené rodiny, jež za nimi žily. „A náklady na případ pohřešovaných osob nejsou jenom finanční. Ty rodiny potřebují taktní a citlivý přístup. Potřebují živého člověka, ne počítač.“

„Přesně tak,“ souhlasil McLeish. „Proto chci, abyste řídila pilotní projekt, který bude využívat jednoho z těch aidů k přezkoumání starých případů pohřešovaných osob.“

„Cože? Žertujete?“ Vášeň, která poháněla její krátký proslov, z ní vyprchala. „Víte přece, co se stalo Johnovi kvůli takzvané umělé *inteligenci*.“ U posledního slova se jí ústa zkřivila hořkostí.

„Já vím.“ McLeishovi zjehl hlas. „Ale právě proto o to žádám vás. Potřebuju někoho, komu můžu věřit, Kat. Souhlasil jsem s tímhle pilotním programem, abych odvrátil ještě šílenější nápady na seškrtání nákladů, takže to poslední, co potřebuju, je nějaký ambiciózní dvacetiletý ucho, který ten program využije jako příležitost, jak na sebe upozornit ministryni a zajistit si povýšení.“

„Místo toho chcete čtyřicátníci, které ujel vlak a která splní vaše zadání?“

„Chci někoho, kdo chápe rizika, která to s sebou nese.“

Kat si založila ruce na prsou. Rizika skutečně chápala. „Jsem u policie skoro pětadvacet let a pracovala jsem opravdu

tvrdě, abych dosáhla hodnosti vrchní superintendantky. Vedla jsem vyšetřování vražd i komplexních mezinárodních podvodů, která měla dopad na legislativu. Dokonce jsem chytila Astonského škrtiče, doprdele. Proč bych se teď probůh měla chtít štourat v několika odložených případech kvůli praštěnému nápadu nějaké ministryně?“

„Pokud to neuděláte,“ řekl McLeish tiše, „tenhle praštěný nápad, jak ho nazýváte, se stane záminkou k ještě dalšímu zeštíhlení policie. Máte v sobě nejvíc lidskosti ze všech detektivů, které znám, Kat. Dokážete věci vidět jako nějaká zatracená vědma. Jestli někdo zvládne prokázat stupiditu tohoto nápadu, jste to vy.“

Kat se odvrátila a zadívala se na mapu Warwickshiru, která visela na stěně. Nikdy nedokázala McLeishovi říct ne. A s pilotním programem, který se zabýval odloženými případy, by mohla ujistit Cama, že bude v bezpečí. Ale má žaludek na spolupráci s AI? Bože, co by tomu řekl John? Polkla, aby si uvolnila sevřené hrdlo – potisící jí došlo, že se odpověď nikdy nedozví. Mapa se jí rozpila před očima. Vlastně ne, to nebyla pravda. John byl ten intelektuálně nejzvědavější člověk, jakého kdy poznala. Téměř ho slyšela, jak ji teď pobízí: *Pověz mi víc.*

Pomalou vydechla a otočila se k McLeishovi. „Povězte mi o těch takzvaných aidech víc.“

„To nedokážu,“ odpověděl McLeish a zvedl telefon. „Ale znám jednu ženu, která ano.“

2. KAPITOLA

„Tohle je profesorka Okonedoová,“ řekl McLeish a pozval drobnou mladou ženu v nápadném červeném kostýmku, aby se k nim připojila. „Pracuje v Národním institutu pro výzkum AI – NiAIR – při Warwickské univerzitě. Se svou skupinou vyvinula AIDE a je taky autorkou analýzy, která udělala na ministryni vnitra takový dojem, že požádala policii ve Warwickshiru, aby k profesorčinu výtvoru spustila pilotní projekt.“

Profesorka Okonedoová nedala nijak najevo, že si všimla McLeishova tónu. Jen přikývla, jako kdyby potvrdzovala, že skutečně udělala všechny tyhle skvělé věci, a podala Kat tak dokonale pěstěnou ruku, až si Kat pomyslela, že si musí koupit nový krém na ruce.

„Tohle je vrchní superintendantka Kat Franková,“ představil ji McLeish. „Patří k nejnadanějším a nejzkušenějším detektivům v zemi. Doufám, že mi ji pomůžete přesvědčit, aby ten pilotní program řídila.“

Profesorce zmizel úsměv z tváře.

„Nuže? Nechtěla byste jí vysvětlit, o co jde?“ pobídl ji McLeish.

„Ehm, jistě, já jen, že...“ Posunula si brýle na nose a narovнала útlá ramena. „Já i moje skupina jsme strávily čtyři roky

vývojem algoritmů pro AIDE bez předsudků a předpojatostí jakéhokoliv druhu, abychom mohli používat AI k rozhodování založeném výhradně na důkazech. A i když jsem vděčná za příležitost vyzkoušet náš produkt v reálném policejním prostředí, je nanejvýš důležité, aby ho osoba řídící pilotní program nekontaminovala. Proto jsem ve své zprávě doporučila, aby s AIDE spolupracoval nějaký čerstvě vyškolený detektiv.“

McLeish se bez mrknutí zadíval na mladou ženu. Po téměř výhružné odmlce se zeptal: „Co přesně tím chcete říct?“

Kat se na ni dívala taky a uvažovala, kolik jí asi je. Necelých třicet? Nanejvýš o něco málo víc.

„Profesorka Okonedoová možná nechce, aby její výtvar pracoval s partnerem ve středním věku, který by ho mohl nakazit rasismem nebo sexismem,“ řekla Kat. „Nebo předsudky vůči starším lidem.“

McLeish znepokojivě zbrunátněl. Vstal, otevřel dveře a poklepal na mosaznou cedulku, která nesla jeho jméno. „Pokud vím, řídím policejní sbor ve Warwickshiru já a to znamená, že o vedoucím týmu rozhodnu já. Jedině že byste chtěla, abych ten pilotní projekt zrušil.“

Kat se postavila a zaštitila mladší ženu před McLeishovým přísným pohledem.

„Podívejte, je to férová nabídka,“ řekla Kat. „A není snad smyslem projektu otestovat hypotézu?“

Profesorka Okonedoová se klidně zvedla. „Děkuji, ale nepotřebuji, aby někdo bránil nebo vysvětloval mou práci,“ řekla. „Z vědeckého hlediska je vlastně jedinou z výhod pilotního projektu to, že může pomoci odhalit potenciální problematické oblasti.“

„Chcete říct, že jako starší žena jsem problematická oblast?“

„Potenciálně.“

„To se dá zjistit jediným způsobem,“ přerušil je McLeish a zatěkal mezi nimi pohledem.

Kat přimhouřila oči. Zaútočil snad na tu profesorku s vědomím, že jí Kat přispěchá na obranu? Nebo je představitel schválně, protože věděl, že tím vyprovokuje soutěživou stránku její osobnosti: touhu dokázat mladší ženě, že se mylí? Každopádně to byl prohnaný manipulátor.

„Možná jste profesorka v oboru AI,“ řekla Kat, „ale o detektivní práci nevíte nic. Jestli budu natolik hloupá, abych se upsala tomuhle pilotnímu projektu, možná se dozvíte, že zločiny se nedají řešit hromadou algoritmů.“

„Takže se do toho pustíte?“ chytil se toho okamžitě McLeish.

„Takže si to rozmyslím,“ odpověděla s nevolí. „Někdo mi kdysi radil, abych nikdy nepřijala práci, dokud nebude naprosto jasné, jaký budu mít plat, tým a komu se budu zodpovídat.“

„To jsem celý já, pouštět si pusu na špacír.“ McLeish se otočil ke dveřím, aby je zavřel, ale Kat stačila postřehnout, jak mu rty zvlínil úsměv. Oba věděli, že tu práci přijme.

A podle kamenného výrazu profesorky Okonedoové si to uvědomovala i ona.

3. KAPITOLA

**Policejní ústředí Leek Wootton, Warwickshire,
27. června 8.00**

Kat stála před velkou zasedací místností a nahlížela do ní přes prosklené dveře. Kromě nástěnných obrazovek, slušné wi-fi a velkého stolu tu byl i jediný funkční automat na horké nápoje v celém ústředí. Bylo jen otázkou času, než se někdo začne vyptávat, proč by zasedačku měla zabrat právě ona, ale už dávno se naučila, že je snazší žádat o odpuštění než o svolení. A kromě toho řídila důležitý projekt a potřebovala sestavit novou skupinu. Kdo dřív přijde...

Při pohledu na tři osoby usazené kolem velkého konferenčního stolu vzdychla. Ještě než souhlasila s tím, že převezme řízení projektu, žádala o jednoho detektiva inspektora, jednoho detektiva seržanta, tři detektivy konstáblů, vedoucího kanceláře a nějaké ty administrativní pracovníky, ale McLeish se jí vysmál. „AI by měla zvládat všechny analýzy i administrativu, čili nebudete potřebovat plnohodnotný tým.“ A tak měla jen jednoho detektiva inspektora, jednoho detektiva seržantku, vědkyni, která vypadala, že je ještě školou povinná, a tu zatracenou mašinu.

Věděla, že jakmile vejde do místnosti, všichni se začnou chovat jako míliusové, a tak se zastavila u dveří a zkoumavě si prohlížela svou novou skupinu. Zatím se zdálo, že většinu

hovoru obstarává detektiv inspektor Rayan Hassan. Seděl opřený o kraj stolu, hubený a vytáhlý, v elegantním černém obleku.

Neznala sice Hassana osobně, ale když si vybírala členy týmu, zaujalo ji jeho právnické vzdělání a vysoká úspěšnost při usvědčování pachatelů. Podle jeho osobní složky byl čerstvě povýšen na detektiva inspektora, ale pořád měl „problémy s rozvojem“. „Příliš se soustředí na vlastní ambice – chce se stát prvním vrchním superintendantem jihoasijského původu,“ napsal o něm jeho poslední nadřízený. „Myslí si o sobě, že je lepší než všichni ostatní.“

„No, možná taky je,“ zahučela Kat, když si přečetla jméno jeho bývalého šefa. Velké ego jí nevadilo, pokud byl jeho majitel zároveň dostatečně nadaný, aby si ho zasloužil. Pracovala s řadou mužů (a řekněme si otevřeně, obvykle šlo o starší bělochy), jejichž arogance znatelně převyšovala skutečné schopnosti. Policejní sbor jich byl plný, takže proč nedat šanci Rayanu Hassanovi?

Podívala se na menší brunetku, která seděla v křesle proti němu. Dosud neřekla ani slovo, jen přikyvovala a usmívala se, zatímco Hassan rozmáchle gestikuloval dlouhými pažemi. Debbie Browneová byla čtyřiadvacetiletá detektiv seržantka, která pracovala u warwickshirské policie od svých osmnácti. Před pár lety si jí Kat všimla, jak na příjmu mluví s truchlící maminkou, která přišla podat výpověď a čekala na taxi. I když to nebyl její případ a právě jí skončila služba, mladá žena trvala na tom, že tu nebohou ženu odveze domů. Kat sledovala, jak Debbie jemně doprovází zlomenou matku ke svému autu, a v duchu si ji zařadila na krátký seznam policistů, kterým na jejich práci doopravdy záleží.

Na rozdíl od Tiny z personálního oddělení. Když se jí Kat zeptala, proč Debbie není na seznamu žadatelů o místo v nově utvářeném týmu, Tina jen pokrčila rameny. „Neza-

psala se,“ řekla. Kat si konečně přečetla Debbiin životopis a zaklela. Po šesti úspěšných letech u policie měla detektiv seržantka Browneová usilovat o povýšení na inspektorku tím, že se bude hlásit na projekty přitahující pozornost, jako je tento, ne podléhat iluzi, že si někdo někdy nakonec všimne, jak tvrdě dře, a zničehonic ji sám od sebe povýší. Kdyby záleželo na Kat, dala by všem nově přijatým policistkám odznak s nápisem: *O co si samy neřeknete, to nedostanete*, a připíchla by jim ho na hrud.

Na konci stolu seděla profesorka Okonedoová, oblečená do elegantního, elektricky modrého kostýmku. Nedávala nijak najevo, že by věnovala pozornost Hassanovi a Browneové, nebo si třeba jen všimla jejich přítomnosti, a ťukala do tabletu s razancí, která naznačovala, že má důležitější věci na práci než se seznamovat s novými kolegy.

Hassan pokračoval ve svém energickém monologu. Kat neslyšela, co říká, ale podle toho, jak čas od času zabloudil očima k atraktivní mladé vědkyni, bylo zjevné, na koho se snaží udělat dojem.

Kat otevřela dveře s poněkud větší vervou, než bylo nutné, takže se odrazily od zdi a všichni přítomní sebou trhli. Hassan sklouzl ze stolu a posadil se do křesla; dokonce i profesorka Okonedoová přestala ťukat do tabletu a vzhledla.

Všichni tři sledovali Kat pohledem, zatímco přecházela přes místnost. Někdy projevovala svou autoritu tím, že nové spolupracovnice upozornila na to, kolik let pracovala jako vyšetřovatelka – ano, ona je *ta* Kat Franková, která dopadla Astonského škrtiče. Ale rovná záda a obezřetné pohledy členů nového týmu naznačovaly, že už to vědí a uvědomují si, jaké mají štěstí, že s ní můžou pracovat.

„Dobré ráno,“ pozdravila. „Jsem vrchní superintendantka Franková, řídím tenhle pilotní projekt a čaj mám ráda silný, s trochou mléka.“

Browneová vyskočila a zamířila k automatu na nápoje.

Kat si mírně povzdechla a mávla na Browneovou, ať se zase posadí. „Nežádala jsem vás, abyste mi přinesla čaj, jenom jsem se s vámi podělila o nejdůležitější osobní informaci, abych usnadnila sbližování – kdo jsem a co ráda piju.“

„Dobrý den, já jsem detektiv inspektor Rayan Hassan,“ spustil bez vyzvání Hassan – zjevně si užíval svou novou hodnost. „A mám rád kafe – pokud možno se smetanou, cukrem a sušenkou.“ Zazubil se způsobem, který naznačoval, že je zvyklý dostávat všechny tři věci najednou.

„É, no... já jsem detektiv seržantka Browneová a nejsem nijak vybíravá. Mám ráda čaj i kafe, cokoliv je k dispozici.“

„Ale čemu dáváte přednost?“ zeptala se Kat.

„Čaji, se spoustou mléka. Ale můžu ho pít i bez.“

„A vy?“ obrátila se Kat na profesorku Okonedoovou.

Mladá žena zvedla oči od tabletu. „Já?“

„Nebo je váš oblíbený nápoj tajemství?“

Profesorka Okonedoová zaváhala, ale pak zdráhavě přiznala, že nemá ráda čaj ani kávu a pije jenom vodu.

„Slyšel jste, Hassane?“ řekla Kat a kývla k automatu.

Zamrkal.

„Dvakrát čaj, jednou vodu a jedno kafe pro vás.“

„Ach... ano, samozřejmě.“ Zamračeně se zvedl, aby došel pro nápoje.

Kat se opřela o hranu stolu vedle Browneové a naklonila se k ní. „Lekce číslo jedna. Jako žena nesmíte chodit pro čaj, obzvlášť když jste teď v nové skupině. To byste si rovnou mohla vzít odznak s nápisem *Na mně nezáleží*. Až budete v mém věku a budete mít takovou hodnost jako já, můžete si dovolit hrát roli matky, ale do té doby sedte a nechte to na mužích. Sice budete mít často žízeň, ale aspoň tu bude jistá šance, že vám budou naslouchat. Jasně?“

Browneová se zarděla a přikývla. „Ano, díky. Promiňte.“

„Lekce číslo dvě: neomlouvejte se, pokud jste neudělala něco nezákonného.“

„Prom...“ Její ruměnec se ještě zvýraznil.

Hassan se vrátil s nápoji a Kat se zvedla ze stolu. Čaje si nevšimla a začala přecházet po místnosti – na znamení, že sblížování skončilo a je načase pustit se do práce.

„Na základě přímé žádosti ministryně vnitra souhlasila warwickshirská policie s pilotním programem, který spočívá v ustavení úplně první policejní skupiny ve Spojeném království složené z lidí a stroje. A vy máte to štěstí, že jste byli vybráni, abyste se této průlomové práce zúčastnili. Naším společným cílem je určit, které úkoly může umělá inteligence bezpečně provádět a které role, funkce a rozhodnutí náležejí jen zkušenému lidskému detektivovi.“ Kat kývla na konec stolu.

„Profesorka Okonedoová je hlavní tvůrkyní AIDE, AI detektivní entity, zkráceně aida, se kterým budeme spolupracovat, takže se stane klíčovou členkou naší skupiny, protože bude zjišťovat, co AIDE zvládne, a co ne. Paní profesorko, smím vás požádat, abyste nám představila svůj výtvar, prosím?“ Kat se posadila a předklonila se.

Profesorka Okonedoová si posunula velké kulaté brýle na nose. „Děkuji, superintendentko. Než vám ale představím nového kolegu, ráda bych vysvětlila a opravila mylné představy, které možná máte ohledně toho, co umělá inteligence je a co není.“

Kat se mírně zamračila, ale mlčela. Místo toho si zkontrolovala zprávy na mobilu, zatímco se mladá vědkyně pustila do vysvětlování rozdílů mezi „specializovanou AI“ (soustředěnou na konkrétní úkoly, jako je rozeznávání obrazů, které je „jednoduché“ a už ho využíváme ve svých domovech i telefonech) a „obecnou AI“ (která je naprosto odlišná, mnohem vzácnější a má všechny komplexní vlastnosti lidské inteligence, jako je schopnost dělat odhady a přijímat rozhodnutí).

Jestli si profesorka Okonedoová všimla, jak při této poznámce Kat obrátila oči v sloup, nedala to na sobě nijak znát.

Místo toho trpělivě vysvětlovala, že donedávna by vytvoření obecné AI schopné fungovat na úrovni komplexity typické pro člověka vyžadovalo miliony řádků kódu. „Naštěstí jsme ale našli zkratku jménem hluboké učení,“ pokračovala. „To nám umožňuje trénovat algoritmus tím, že mu předkládáme obrovské množství dat, aby se mohl postupně upravovat, zlepšovat a v posledku učit sám.“

„Učit se?“ zopakovala Browneová. „Jak se může stroj *učit*?“

„Stejně jako vy. Vezměte si například software pro rozpoznávání obličejů...“

„Ten bych si radši jako příklad nebrala,“ ozvala se Kat a zvedla hlavu od svého mobilu. „Podle výzkumů je vysoce chybový.“

„Předpokládám, že výzkumy, o kterých mluvíte, se týkaly specializované AI, která, to připouštím, je velice omezená,“ odpověděla profesorka Okonedoová. „Představte si například, že chcete vytvořit program, který by rozpoznával kočky. Kdybyste to dělali postaru, museli byste naprogramovat znaky typu *kočky mají špičaté uši, kočky mají ocase* a tak dále. Takový program by rozpoznal řadu koček, ale co by udělal, pokud byste mu předložili tygra? Mohli byste se pokusit přidávat stále víc a víc informací o kočkách, ale to by bylo časově náročné a pořád by hrozily chyby. Prototyp, který jsme já a můj tým vyvinuly, je něco úplně jiného, protože *jde o stroj, který se učí sám*.“ Obličej profesorky Okonedoové poprvé prozářil úsměv. „Místo programování bezpočtu znaků mu ukážeme tisíc obrázků koček, aby si je prohlížel, dokud nerozpozná opakující se vzory a souvislosti. Časem se naučí docela dobře rozlišovat, co je kočka, a co není.“

„Časem?“ řekl Hassan a vrhl pohled na Katin skeptický výraz. „Takže se v podstatě učí za pochodu?“

„Neplatí to pro nás všechny?“ zeptala se profesorka Okonedoová a rozpráhla drobné ruce s krásně nalakovanými nehty.

„A co během učení umělé inteligence?“ Kat nedokázala z hlasu potlačit jízlivost. „Kdo zaplatí za její chyby?“

Profesorka Okonedoová poprvé vypadala mírně nejistě, ale neodvrátila od starší ženy pohled. „Proto jsme se dohodli, že se zaměříme na staré případy. Aby byl dopad případných chyb minimální.“

Aby byl dopad případných chyb minimální? Panebože, ta ženská nemá ani páru, o čem mluví, pomyslela si Kat a snažila se ukočírovat svůj hněv. „Ty případy jsou možná staré,“ řekla tiše. „Ale lidé, kterých se týkají, jsou skuteční. Na rozdíl od vaší umělé inteligence. A jediná chyba může zničit celou rodinu.“

Profesorka Okonedoová se zamračila a sejmula si brýle. „To vím, superintendentko, protože policie se bohužel každodenně dopouští tisíců chyb. Smyslem nasazení AI je jejich počet snížit. Stroj, který jsme vyvinuli, se bude učit exponenciální rychlostí. Tomu napomůže i skutečnost, že nepotřebuje spát a na rozdíl od nás ostatních nemůže onemocnět. Další výhodou AIDE je, že je neohrozí pandemie.“

Kat povytáhla obočí – překvapilo ji, že se tak chytrá mladá žena může dopustit tak školácké chyby. Každému během pandemie někdo zemřel, ale v nové skupině nikdo nemohl vědět, kdo prožil jaké ztráty. I když už uběhlo několik let, policejní sbor byl stále oslabený, zejména na nejvyšších příčkách hierarchie. Část lidí zemřela, ale mnohem víc jich odešlo na předčasný odpočinek, protože bojovali s tělesnými i duševními dopady covidu-19 – jak na ně samé, tak na jejich rodiny.

Profesorka Okonedoová si odkašlala. „Možná bych vám prostě měla nového kolegu představit, abyste viděli na vlastní oči, co svede.“ Sáhla do tašky na laptop a vytáhla černou krabičku zhruba o velikosti její ruky. Nastavila číselnou kombinaci zámku, otevřela ji a zvedla černý ocelový kroužek o průměru deseti centimetrů a zhruba centimetr vysoký. Vzápětí ho položila na stůl.

Všichni se předklonili.

„Vypadá to jako náramek,“ poznamenala Browneová s mírným zklamáním.

„Navrhl ho můj tým nadaných doktorandů v NiAIR, aby se dal diskrétně nosit na zápěstí a mohl doprovázet lidského partnera všude,“ vysvětlila profesorka Okonedoová. „Dokáže fungovat v audio režimu, ale jelikož výzkumy naznačují, že lidé kladněji reagují na jiné lidi, zařízení obsahuje i polarizační čidla a miniaturní holografické kamerové moduly, které aidovi umožňují vystupovat jako 3D digitální hologram.“ Zvedla prsty k černému náramku a řekla: „Seznamte se s novým členem skupiny, AIDE Lockem.“

Uprostřed místnosti se najednou objevil muž.

Kat se vymrštila na nohy. Ne, nebyl to muž, ale *obraz* muže: štíhlého černocha, zhruba sto osmdesát centimetrů vysokého, s dokonale upraveným knírem a krátkým úhledným plnovousem. O několik kroků se k němu přiblížila, odhodlaná najít nějakou chybu, cokoliv, co by ho prozradilo. Trojrozměrná postava však byla až strašidelně realistická, od pórů na nose až po malé záhyby na námořnický modrém obleku. Nejvíc ji však vyvedly z míry oči: tmavě hnědé, široké a neuvěřitelně... z mysli se jí vynořilo slovo „oduševnělé“, ale okamžitě ho zahнала. Tohle je přece stroj, ne člověk. Pomalu ho obešla a s úlevou si všimla, že i když se přes zašlá okna line do místnosti sluneční záře, postava nevrhá stín a podrážky jejích (zdánlivě) odřených bot nenechávají v novém šedivém koberci otisky. Pokud byste přimhouřili oči a podívali se těsně vedle toho obrazu, všimli byste si, že na světle, které vyzařuje nebo odráží, je něco divného: okraje se mírně mihotaly a dodávaly mu éterické, téměř nadpozemské vzezření.

Kat si spokojeně založila ruce na prsou a zadívala se hologramu do očí. Byl vyšší než ona. Zítra si vezme vysoké podpatky.

Lock pohled nesklopil. Naopak k ní přistoupil blíž. „Máte jizvu, superintendantko Franková.“

„Cože?“

„Na bradě. Jizvu.“ Zvedl jediný prst a podržel ho ve vzduchu několik centimetrů před jejím obličejem. „Je úplně zacelená, takže je s vysokou pravděpodobností nejméně dva roky stará. Je dlouhá čtyři milimetry a dokonale rovná, nejspíš výsledek střetu s ostrou hranou. Možná s rohem stolu?“

Kat na něj zírала. Vypravila si náhlý prudký náraz. Nemohla zabránit tomu, aby narazila bradou do kuchyňského stolu. Síla nárazu jí prorazila kůži a zanechala na zaprášené linoleové podlaze krev.

Lock povytáhl obočí. „Zjevně nejde o šťastnou vzpomínku. Vlastně by se dalo říct...“

„Především by se dalo říct,“ přerušila ho Kat, „že moje brada s tímhle projektem ani s případy, na kterých budeme pracovat, nijak nesouvisí.“ Otočila se k hologramu zády a oslovila profesorku Okonedoovou. „Říkala jste přece, že je to jenom hologram. Jak to, že vidí?“

„Klíčovým cílem výzkumu, který provádíme na Warwickské univerzitě, je vyvinout umělou inteligenci, která dokáže interagovat s reálným světem. Čidla LiDAR na náramku zajišťují Lockovi neustálý přísun geoprostorových dat, takže se dokáže správně situovat a pohybovat v jakémkoliv prostředí. Ale ačkoliv *vidí* čidla na náramku, byl naprogramován, aby napodoboval chování lidí a *rozhlédl* se po místnosti, když do ní vstoupí, případně aby se *díval* do očí svému protějšku, a tak mohl interagovat s lidmi co možná nejpřirozeněji.“

Kat se ohlédla na Locka – opět jí se znepokojivou přesností oplácel pohled, nebo to tak aspoň vypadalo. Odvrátila oči a posadila se ke stolu se svým týmem. Se svým *skutečným* týmem. „To je vynikající trik někam na večírek,“ oslovila profesorku Okonedoovou, „ale co ten stroj umí, aby to mělo nějaký význam pro naši práci?“

„Tolik, nebo tak málo, kolik ho necháte dělat. AIDE Lock obsahuje čipy, které dokážou provádět deset bilionů

výpočtů za vteřinu. Na té nejzákladnější úrovni může během pár sekund prohledat tisíce fotografií nebo tematicky roztrždit obrovské množství příspěvků na sociálních sítích, aby tím urychlil vyšetřování.“

„Tyhle věci radši procházím sama,“ namítl Kat. „Nedá se říct, že bych vždycky věděla, co hledám, dokud to neuvidím. I pak často jednám na základě intuice.“

„Intuice je náchylná k omylům a kognitivním předsudkům,“ ozval se za ní Lock. Mluvil tiše a neuspěchaně, jako kdyby očekával, že ho ostatní budou poslouchat, s přízvukem typicky spojovaným s privilegovanými vrstvami. „Já postupuji vědeckou metodou, která vám umožní otestovat rané hypotézy a odfiltrout omyly, takže budete moci napřít úsilí na nejhodnověrnější linii vyšetřování.“

Taková drzost. Jako by potřebovala, aby ji nějaký stroj učil, co je „hodnověrná linie vyšetřování“. Ale slíbila McLeishovi, že bude jednat v rukavičkách – přinejmenším první den –, a tak místo aby hologramu odsekla, kam si může tu svou „vědeckou metodu“ strčit, otočila se na křesle k němu a upjatě se usmála. „Díky, ale obávám se, že na intuici se věda nedá aplikovat. Intuice je...,“ pokrčila rameny, „prostě intuice.“

Lock na vteřinu zavřel oči. „Právě jsem přečetl 73 239 vědeckých článků o rozhodovacích procesech, a jelikož lidské rozhodovací procesy jsou zjevně ovlivňované intelektuálními, sociálními a emocionálními faktory, vyvozují z toho, že vaše intuice je pouze odrazem vašich vlastních předsudků a předpokladů.“

Kat probodla pohledem profesorku Okonedoovou. „Chápe tahle věc, že u mě intuice funguje?“

Mladá žena se usmála. „Lock je naprogramován tak, aby plnil přidělené úkoly v rámci manažerské hierarchie. Kolik toho chápe, to nicméně bude klíčová otázka, na kterou se náš projekt pokusí najít odpověď. Lockovy konverzační schopnosti přesahují všechno, čeho zatím AI dosáhla, ale

pořád se má mnoho co učit z interakcí s lidmi v reálném čase. Byl naprogramován, aby i osobám v nadřazeném postavení říkal pravdu, a momentálně nemá žádné zábrany.“

„Ani sociální dovednosti,“ zahučela Kat.

„To je jedna z věcí, kterou se, jak doufám, v rámci této skupiny naučí. Na oplátku vám pomůže v policejní práci dosáhnout větší rovnosti a transparentnosti tím, že vás bude směřovat k rozhodnutím založeným na důkazech.“

„K rozhodnutím založeným na důkazech?“ zopakovala Kat. Unaveně si povzddechla a pokusila se co nejtrpělivěji vysvětlit, že existují různé druhy důkazů a že nemožnost vysvětlit intuici ještě nedokazuje, že se mylí. „Před pár lety vyšel slavný výzkum, ve kterém obvolali všechny možné experty, aby zhodnotili vzácnou řeckou sochu, a po zvážení veškerých vědeckých důkazů dospěli k závěru, že jde o pravou starožitnost. Ale pak se objevil nějaký jiný odborník, vrhl na ni jediný pohled a...“ Kat luskl prsty. „Hned věděl, že to je padělek. Nedokázal to vysvětlit, ale věřil svému instinktu, který mu našeptával, že s ní není něco v pořádku. A měl pravdu.“

„Mluvíte o nákupu řecké sochy skutečněném Gettyho muzeem,“ ozval se Lock, „který někteří lidé používají jako důkaz, že okamžitá rozhodnutí mohou být přesnější než rozhodnutí uvážená.“ Odmlčel se a zvedl si ruku k bradě, jako kdyby přemýšlel. „Ale důležitější otázka zní, jak se ti ostatní experti mohli tak zmýlit.“

Kat se zamračila. Jak se může zatracený stroj cítit natolik sebevědomý, aby dělal takové odmlky? Ne, opravila se. Stroj *necítí* žádné sebevědomí – necítí nic. Byl jen naprogramován tak, aby používal gesta, která se u lidí spojují se sebevědomím a přemýšlivostí. Hluboké učení? To zrovna. Je to jenom plagiát, obšlehnutý od nějakého druhořadého politika, nic víc.

„Ti odborníci se nezmýlili kvůli vědeckým důkazům,“ pokračoval Lock, „ale navzdory jim. Koupili tu sochu, protože

toužili, aby byla pravá. I když byla bez jediné chybičky, rozhodli se věřit, že jejich poklad, za který zaplatili deset milionů dolarů, je dva tisíce let starý. Na scestí je nezavedla fakta, ale jejich vlastní lidské tužby a záliby.“ Zvedl pravou ruku a na zdůraznění svého argumentu udělal z ukazováku a palce kroužek. „Je to dokonalý příklad toho, jak nedostačkový je lidský rozhodovací proces a jak zásadně důležité je odfiltrovat vlastní pocity a další rušivé faktory.“

Kat vstala – chtěla, aby se její skupina dívala na ni, a ne na novou hračku. „Nepochybuji, že profesorka Okonedoová dospěje na konci tohoto pilotního projektu k vlastním závěrům, bez ohledu na to, co si ty nebo já myslíme, ačkoliv...“ S hraným soucitem se otočila k Lockovi. „Ačkoliv ty vlastně nemyslíš, nebo ano?“

Napočítala do tří – ona té nabubřelé Alexe ukáže, jak vypadají odmlky –, otočila se k hologramu zády a podívala se na profesorku Okonedoovou. Teď mluví dospělí. „Chci, aby tenhle projekt probíhal férově, takže se můžete účastnit našich porad a budete mít plný přístup ke všem rozhodnutím, jak jste žádala. Ale ještě než začneme, chci, aby bylo jasno v jedné věci.“

Sáhla do kufříku a vytáhla těžký šanon. Přejela očima Hassana a Browneovou. „Budeme sice přezkoumávat případy, které jsou staré, ale naším hlavním úkolem není řešit profesorčiny výzkumné záměry, intuici a rozhodovací procesy. Jsme policisté, ne laboratorní krysy. Naším úkolem je najít odpovědi pro rodiny pohřešovaných. Případy mají vždycky, bez výjimky, přednost. Je to jasné?“

Hassan i Browneová přikývli.

„Dobře.“ S žuchnutím položila šanon na stůl. Do vzduchu se vznesla smítka prachu. „Každý rok je ve Warwickshiru nahlášeno téměř sedm tisíc pohřešovaných osob. Skoro všechny jsou nalezeny, až na dvě nebo tři, což znamená, že během posledních deseti let bez vysvětlení zmizelo dvacet osm lidí.“

Znovu se odmlčela a rozhlédla se po místnosti ozářené kužely slunečního světla, které sem dopadalo velkými, svisle posuvnými okny.

Jemně položila ruce na šanon. „Každá z těchto složek představuje život skutečného člověka: teenagerů, kteří se vydali za kamarády, ale nikdy k nim nedorazili; matek, které si odskočily koupit mléko, ale už se nevrátily domů; otců, co jednou ráno odjeli do práce a od té doby je nikdo neviděl. Takže nechci, aby někdo o těch případech mluvil jako o vychladlých nebo studených. Stopy možná vychladly, ale rodiny a přátelé pořád potřebují vědět, co se stalo s jejich blízkými. Naším úkolem je dát jim odpovědi. Zaslouží si je. Rozumíte?“

„Ano, šéfe,“ řekli Hassan a Browneová.

Kat se otočila k Lockovi. „Nuže?“

Poprvé se tvářil zmateně.

„Rozumíš?“ zopakovala Kat.

„Říkala jste, že naším úkolem je dát rodinám a přátelům odpovědi, které potřebují a které si zaslouží. Takže ano, mohu potvrdit, že rozumím.“

„Ano, šéfe,“ řekla Kat.

„Ano, šéfe.“

Kat se nadechla. Lock napodobil její důraz s přesností, která hraničila se sarkasmem. Ale stroj nemůže být sarkastický, nebo ano? Rozhodla se, že to nechá plavat – protentokrát.

„A teď si vybereme první případ.“

4. KAPITOLA

Kat se zamračila na Locka, který zůstal stát. „Ty se neposadíš?“

Hologram vyklenul obě obočí. „Nepotřebuji poskytovat odpočinek končetinám, které nemám. Ale mohu zaujmout polohu vsedě, pokud se pak budete cítit příjemněji.“

Zatracený drzoun. Příjemněji by se cítila, kdyby jí zmizel z očí, ale rozhodla se chovat, jako by jí jeho otázka nestála za odpověď. „O víkendu jsem vám poslala zazipovaný soubor se všemi osmadvaceti nevyřešenými případy pohřešovaných osob za posledních deset let,“ řekla Kat a podívala se na Browneovou a Hassana. „Který bychom měli začít vyšetřovat jako první a proč?“

Priváděla je do úzkých, ale její styl vedení – podle posledního hodnocení, které obdržela – spočíval v „udávání tempa“. Brzy se s ní naučí držet krok. Oba policisté začali tukat do iPadů.

„Nedívejte se do složek. Chci, abyste dali na instinkt. Na který případ jste mysleli, když jste se ráno probudili? Hassane?“

Mladík se opřel dozadu a položil si lokty na opěrky křesla. „Je tu ta mladá dívka, která se ztratila o Vánocích před pár lety. Šla se skupinou kamarádů do pochybného baru a podle nich prostě zmizela.“

„Jane Hughesová,“ přikývla Kat. „Osmnáctiletá žena, která si vyšla ven týden před Vánoci a už se nevrátila.“ Její rodiče pořád měli ozdobený vánoční stromeček a pod ním dárky pro dceru. „A co vy, Browneová?“

„Ehm... četla jsem je. Četla jsem všechny, ale nesestavila jsem žádné pořadí. Nenapadlo mě... Totiž...“ Browneová zrudla a sklopila oči k iPadu. „Ale zapsala jsem si spoustu poznámek. Když mi dáte trochu...“

„Nedělejte z toho vědu. Odložte ten iPad a povězte mi, který případ vás zaujal.“

„Ach. Ehm...“

„Který vás napadá právě teď?“

„Ten táta z Coleshillu, který odešel do práce a už se nevrátil. Nebyly tam žádné náznaky deprese nebo finančních potíží a vypadal jako rodinný typ.“

Kat opět přikývla. „Max Jones, pětatřicetiletý otec tří dětí, který byl podle všech svědectví šťastně ženatý, a přece o něm rodina už dva roky nemá žádné zprávy.“ Kat zapsala obě jména na bílou tabuli. „Oboje jsou oprávněné volby.“

„To není pravda,“ ozval se Lock.

„Prosím?“

„Volby detektiva inspektora Hassana a detektiva seržantky Browneové nejsou oprávněné. Jsou výsledkem jejich předpojatosti,“ řekl Lock. Začal přecházet po místnosti stejně jako před chvílí Kat a gestikuloval na její skupinu, jako by to dělal přednášející – nebo nadřízený. „Detektiv inspektor Hassan si vybral Jane Hughesovou, protože to je mladá, zranitelná žena, která mu připomíná, co se stalo jeho mladší sestře.“

„To je úplná blbost,“ ohradil se Hassan s ruměncem. „Vybral jsem ji, protože...“

Lock se nenechal přerušit. „Zatímco detektiv seržantka Browneová vybrala Maxe Jonese kvůli vlastnímu otcovskému komplexu – když jí bylo deset let, její otec opustil domov.“

„To stačí,“ vyštěkla Kat. Zahlédla ohromený výraz Browneové. „Profesorko Okonedoová, nevzpomínám si, že bych dala svolení, aby váš stroj měl přístup k našim soukromým složkám.“

„Tyto informace nejsou ze soukromých složek,“ namítl Lock. „Získal jsem je z veřejných sociálních sítí, z životopisů a rozhovorů umístěných na policejním intranetu. Vše je dostupné pro každého, kdo je ochoten dát si práci s hledáním. Pouze jsem upozorňoval na to, že jejich volby byly ovlivněny sociálními nebo emocionálními prožitky. Pak nemá smysl ptát se spolupracovníků, co si myslí. Můžete stejně tak dobře vložit případy do klobouku a vylosovat jeden z nich zcela náhodně.“

Hassan a Browneová si vyměnili pohledy. Neodvážili se podívat na svou šéfovou.

„Chápu,“ řekla Kat a na okamžik sevřela rty. „Když jsi tak kritický vůči mým metodám, možná by ses chtěl ujmout vedení naší porady?“

„To bych chtěl, ano. Děkuji.“

Profesorka Okonedoová vydala přiškrcený zvuk, jako kdyby přemáhala smích. „AIDE Lock byl naprogramován, aby se neskláněl před autoritou,“ řekla a postavila se – poněkud ochránářsky – k Lockovi. Vedle vlastního výtvaru vypadala titěrně – byla téměř o třicet centimetrů menší –, ale mluvila pevným hlasem, který si získal jejich pozornost. „Samozřejmě bude plnit rozkazy – pokud nebudou v rozporu se zákonem nebo základními cíli vyšetřování –, ale jelikož neusiluje o žádný osobní prospěch, jako je například povýšení, bude vždy říkat pravdu tak, jak ji chápe. Nemá zábrany a nebojí se odvetných opatření, takže dokud se nenaučí víc o nuancích lidské konverzace a interakcí, některé jeho komentáře mohou působit trochu neomaleně.“ Její výraz ztvrdl. „Ale nikdy nebude lhát a nepodlehne korupci.“

„Říkáte to, jako by šlo o vzácnou kladnou vlastnost,“ naježila se Kat.